

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo
Cene: Letno din 32—, polletno
din 16—, četrtletno din 9—, ino-
zemstvo din 64—
Poštno-čkovni račun številka 10.603

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO
Z MESEČNO PRILOGO „KMEČKO DELO“

Uredništvo in upravnništvo: Maribor, Koroška 5.
Telefon 21-13

Cene inseratom: Cela stran
din 2000—, pol strani din 1000—,
četrt strani din 500—, 1/8 strani
din 250—, 1/16 strani din 125—
Mail oglasi vsaka beseda din 1—

Največja dobrina

Pretekli teden je bil protituberkulozni teden. Njegov namen je bil poklicati ljudstvu vsaj enkrat na leto v spomin nevarnost in razširjenost te najusodnejše ljudske bolezni. Celotedenska manifestacija bi naj hkratu tudi bila opomin vsakemu posamezniku in vsemu narodu, da storimo vsi svojo dolžnost v obrambi zoper to ljudsko morilko in v skrbstvu za jetične bolnike.

Manifestacija zoper bolezen je obenem manifestacija za zdravje, ki je največja zemeljska dobrina za človeka. Kdor ni zdrav, zanj sonce ne sije tako prijazno, zanj zvezde na nebesnem svodu tako ljubko ne migljajo, zanj rožice tako prijetno ne cvetijo in duhtijo. Delo mu ne gre od rok, jed mu ne gre v slast. Komur gloda črv bolezni steblo življenja, njega sile pešajo in z njimi pojema sposobnost in pripravljenost za življenje in za rešitev življenjskih nalog.

Iz zdravih poincev raste zdrav narod. Čim večji je krog bolezni zapadlih posameznikov, tem bolj boleha narodni organizem. Če se ta proces ne ustavi, postane tudi narod plen smrti. Zgodovina je zabeležila precejšnje število narodov, ki so v svojih članih bolehal v naraščajočem obsegu na telesnih in duševnih boleznih, dokler ni naposled zadela smrtna katastrofa narodno občestvo. Čim manjši je kak narod po številu članov, tem večja nevarnost mu preti v tem oziru.

Zdravje: to bodi naše geslo! K zdravju je potrebna vzgoja, ki mora začeti pri mladini. Vzgoja za telesno svežost, krepkost, gibčnost. Saj je zdravje prav v tem, da se človek čuti krepkega, močnega, za življenje sposobnega. Telesna vzgoja je važen del vzgoje v obče. Zato jo kot svojo prirodno pravico zahtevamo za sebe, ne pa, da bi bila nezaslužen privilegij gotove organizacije. Vzgoja za zdravje ne sme prenehati tudi pri odraslih, ki so v zdravstvenem oziru potrebni stalnega pouka. Naj bi naša prosvetna organizacija te svoje velične naloge nikdar ne pustila iz vidika!

Kakor mora biti najskrbnejše zanimanje za ljudi o zdravje sestavni del naše narodne kulture, tako bodi tudi glavna skrb naše socialne in gospodarske politike. Siromaštvo je nujno združeno s pomanjkanjem hrane, obleke, zdravega stanovanja. Čim bolj se za je ubožstvo in pomanjkanje v široko množico ljudstva, tem bolj mu pije kri, mozeg in zdravje. Zato bodi poglobljena skrb človeške družbe, da oskrbi vsem stanovom in vsem pripadnikom poedinih stanov možnost gospodarskega obstoja in razvoja in s tem potreben gmotni predpogoj zdravja in življenja. Cilj, ki nam mora vselej biti pred očmi, se glasi: Telesno in duševno zdrav narod!

Naj se delo začne!

Feldmaršal in pruski ministrski predsednik Herman Göring je imel 14. maja v Linzu na Avstrijce nagovor, katere je pozval na delo z naslednjimi besedami:

»Nikar si ne domišljajte, da smo prišli iz rajha zato, da vam posteljemo mehko posteljo, v katero bi se vi mogli udobno uleči. Mi smo le prišli, da vam pomagamo. Toda delati morate vi sami. Pred svetom morate pokazati, da je beseda o avstrijskem veselem razpoloženju laž. Odpočitek po delu je lepa stvar. Toda komodnost med delom se imenuje lenoba. Vaša naloga je, da pokažete, da se Nemci Vzhodne marke (Avstrije) prav tako razumejo na delo kakor Nemci iz ostalega rajha. Ne pozabite, da je naš rod leta 1918 in v naslednjih letih popolnoma odpovedal. Zato moramo sedaj dvakrat več delati! Še nikoli se ni

zgodilo, da bi komurkoli na svetu kaj darovali. Mi tudi nočemo sprejemati daril. Kdor hoče državo iz takšnega propada dvigniti in znova zgraditi, ta mora delati ne samo osem ur dnevno, ta mora delati kakor še nikoli prej ni delal.«

Potem je Göring govoril o železnih rudah Avstrije. Dejal je:

»Naj imajo drugi zlato. Mi smo veseli, da imamo železo. Z zlatom tržijo, z železom branimo svojo svobodo. V Linzu bodo nastale največje železorne podonavske kotline in Linz se bo iz svojega dosedanega sanjavega življenja malega pokrajinskega mesteca prebudil v rjovenje velikanskega gospodarskega središča. Mene navdaja samo ta želja, da bi stvar hitro postala dejstvo. — Sedaj pa vam, Avstrijci, dajem povelje: naj se delo začne!«

Namestnik čsl. zunanjega min. smrtno ponesrečil

Iz Splita se je odpeljal dne 12. maja z avtomobilom proti Zagrebu namestnik čehoslovaškega zunanjega ministra, minister in poslanik Bohdan Pavlu s soprogo in kuharico. V Livnu v Bosni je dal avto popraviti in se je peljal v Prijedor in proti Bosanskemu Novu ob reki Sani. Nenadoma pa je g. Pavlu zgubil oblast nad avtomobilom, ki je strmoglavil v reko. Gospa Pavlu se je rešila skozi odprto okno avtomobila in je priplavala iz reke s hudimi ranami na nogah in z manjšimi poškodbami na rokah ter so jo prepeljali v bolnišnico v Bosanskem Novu. Iz potopljenega avtomobila pa nista mogla g. Pavlu in kuharica ter sta utonila.

Velika rudniška nesreča na Angleškem

Velika in strašna rudniška nesreča se je zgodila 10. maja zjutraj na Angleškem v rudniškem okolišju v Markhamu v pokrajini Derbyshire. V 700 metrov globokem rovu, v katerem je bilo na delu 200 rudarjev, je nastala silna eksplozija jamskega plina. Velik del rova se je sesul, vendar so ostale pri eksploziji delno nepoškodovane naprave za dovažanje svežega zraka in telefon, po katerem so lahko sporočali zasuti rudarji svoj položaj. Reševalna dela so začela z vsemi modernimi sredstvi koj po nesreči. Komaj pa so izkopali prve mrtve in ranjene, je že nastala krog devete ure dopoldne druga eksplozija v zasutem rovu, ki je pokončala razne dovod-

ne naprave, ki so preostale po prvem udarcu strašne nesreče. Kljub ponovni eksploziji so nadaljevali z vso naglico reševanje. Proti večeru 10. maja je bilo potegnjenih iz zasutega rova 72 mrtvih in 39 ranjenih. Reševalna dela so nadaljevali, ker je bilo omenjenega dne na večer še 45 rudarjev v rovu, v katerem je prišlo do dveh eksplozij plina. Dne 11. maja ni bilo od opoldne iz zasutega rova od ponesrečenih rudarjev nobenega odgovora na telefonske klice. Reševalno moštvo, ki je prodrlo v rov, je ugotovilo, da so vsi ponesrečenci mrtvi. Strašna nesreča je zahtevala 117 smrtnih žrtev.

Dve udušeni vstaji v Braziliji

Organizacija zelenih srajc, h kateri pripadajo pristaši skrajne desnice, je hotela v noči s pomočjo mornarice strmoglaviti vlado predsednika Vargasa. Vstaši so v noči zasedli mornariško ministrstvo. Lotili so se že zasedbe vojašnic v brazilijanski prestolici v Rio de Janeiro in so že tudi navali na palačo predsednika. Predsednik je poklical telefonično še pravočasno na pomoč policijo in ta redne čete, ki so zdušile upor v par urah. Voditelje upora so

aretirali in pridejo pred vojaško sodišče. — Komaj je vlada zatrla prvi upor, je izbruhnil 11. maja drugi. Skupina upornikov je skušala pridobiti za nadaljevanje vstaje častnike križarke »Bahia«, ki je zasedrana v pristanišču Rio de Janeiro. Med uporniki in posadko je prišlo do borb, ki so končale z aretacijo upornikov. V bojih zadnje vstaje je padlo 13 ljudi, 31 je bilo ranjenih. Zaprli so nad tisoč ljudi. Med aretiranimi je tudi general Kosta mlajši.